

OKRĘGOWA IZBA PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH z siedzibą w Rzeszowie

DISTRICT CHAMBER OF NURSES AND MIDWIVES

35-083 Rzeszów, ul. Rymanowska 3, tel. (17) 77 88 483, kom. 608 340 558
www.oipip.rzeszow.pl e-mail: biuro@oipip.rzeszow.pl

Stanowisko nr 47

Prezydium Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Rzeszowie
z dnia 28 lipca 2022 roku

w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej
oraz ustawy o działalności leczniczej

Kierowane do:

Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych

Prezydium Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Rzeszowie w pełni popiera uwagi i wątpliwości zgłaszane przez osoby reprezentujące Domy Pomocy Społecznej do projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o działalności leczniczej.

W dniu 7 lipca 2022 roku opublikowany został rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o działalności leczniczej. Projektowane przepisy przewidują możliwość wykonywania przez Domy Pomocy Społecznej działalności leczniczej na zasadach określonych w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 633). Wejście w życie projektowanych przepisów spowoduje, że Dom Pomocy Społecznej będzie mógł wystąpić do właściwego wojewody, jako organu prowadzącego rejestr podmiotów wykonujących działalność leczniczą z wnioskiem o wpis do przedmiotowego rejestru. Dom Pomocy Społecznej zostanie wpisany do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą i będzie mógł podjąć tego typu działalność po spełnieniu warunków takich jak:

- dysponowanie odpowiednimi pomieszczeniami i urządzeniami;
- zatrudnianie osób wykonujących zawód medyczny, np. pielęgniarek;
- stosowanie wyrobów medycznych;
- zawarcie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w związku z prowadzeniem podmiotu leczniczego.

Projekt ustawy przewiduje dodatkowo, że Dom Pomocy Społecznej będący podmiotem leczniczym będzie udzielał ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych. Świadczenia te byłyby wykonywane w ambulatorium będącym zakładem leczniczym Domu Pomocy Społecznej. Ponadto ze względu na okoliczność, że regulacje dotyczące zasad kierowania Domem Pomocy Społecznej (działającym w formie jednostki budżetowej) oraz sposobu wyłaniania i zatrudniania kierownika są uregulowane w ustawie z dnia 12 kwietnia 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268) w projekcie ustawy zaproponowano wyłączenie stosowanie niektórych przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (art. 46 ust. 2-4, 47 i art. 49 ustawy dotyczące wymagań

kwalifikacyjnych dla kierownika podmiotu leczniczego niebędącego przedsiębiorcą, podstaw zatrudniania kierownika oraz podejmowania przez niego innego zatrudnienia).

Po wprowadzeniu omawianych zmian Dom Pomocy Społecznej będzie mógł być świadczeniodawcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285), a także będzie mógł zawierać umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia, na podstawie których będzie udzielał świadczeń opieki zdrowotnej dla swoich mieszkańców.

Kolejno zauważyć należy, iż projekt ustawy pośrednio reguluje status prawny pielęgniarek zatrudnionych obecnie w Domach Pomocy Społecznej. Obecnie pielęgniarki udzielają świadczeń zdrowotnych, choć placówki te nie są podmiotami leczniczymi. Projektowana regulacja ma na celu wyeliminowanie niespójności przepisów w tym zakresie i umożliwienie traktowania pielęgniarek zatrudnionych w Domach Pomocy Społecznej jako osób wykonujących zawód medyczny, które udzielają świadczeń zdrowotnych w podmiotach leczniczych.

Odnosząc się do podjęcia przez ustawodawcę próby uregulowania kwestii działalności leczniczej wykonywanej przez Domy Pomocy Społecznej oraz do próby uregulowania statusu pielęgniarek zatrudnionych w tego typu podmiotach zmiany w tym zakresie należy ocenić pozytywnie biorąc pod uwagę, iż od dłuższego czasu kwestie te wzbudzały problemy organizacyjne w działalności Domów Pomocy Społecznej a także były przedmiotem ożywionej dyskusji w środowisku pielęgniarek. Wskazać jednak należy, iż przepisy projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o działalności leczniczej w proponowanym kształcie rodzą szereg wątpliwości i powodują powstanie dalszych problemów organizacyjnych w działalności Domów Pomocy Społecznej.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż charakter opieki nad osobami przebywającymi w Domach Pomocy Społecznej polega na tym, że potrzebują one całonocnej pielęgnacji i leczenia wymagającego przeprowadzenia procesu gromadzenia danych medycznych, postawienia diagnozy oraz wprowadzenia odpowiedniego leczenia. W tym zakresie projektowane przepisy ustawy nie zawierają regulacji dotyczących tego czy obowiązkiem Domu Pomocy Społecznej jako podmiotu wykonującego działalność leczniczą, będzie zabezpieczenie całonocnej opieki pielęgniarstwiej w ramach udzielania ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych. W tym zakresie na obecnym etapie prac legislacyjnych brak jest również informacji na temat tego czy Dom Pomocy Społecznej zobowiązany będzie do zatrudnienia lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej jak i lekarzy specjalistów w celu zapewniania kompleksowej opieki medycznej nad mieszkańcami.

Podkreślenia wymaga również fakt, że opieka medyczna nad mieszkańcami Domów Pomocy Społecznej niejednokrotnie wymaga wdrożenia leczenia rehabilitacyjnego. Zauważyć należy, iż przepisy ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o działalności leczniczej obecnie nie zawierają regulacji dotyczących tego w jaki sposób organizowana ma być tego typu opieka, czy koniecznym pozostawać będzie zatrudnienie rehabilitantów oraz w jaki sposób ma być organizowany dostęp do zabiegów fizjoterapeutycznych.

Kolejną kwestią wymagającą uregulowania w ramach zmiany przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o działalności leczniczej jest kwestia zatrudniania przez Domy Pomocy Społecznej psychologów oraz terapeutów zajęciowych. Wyjaśnienia wymaga, iż praca wskazanych osób jest niezbędna w opiece nad osobami obciążonymi chorobami psychicznymi. W tej sytuacji zasadnym pozostaje, aby projektowana ustawa regulowała kwestię tego czy Dom Pomocy Społecznej jako podmiot leczniczy będzie mógł zatrudniać psychologów oraz terapeutów zajęciowych.

Problemy w funkcjonowaniu Domów Pomocy Społecznej powoduje również szacowanie zapotrzebowania na opiekę pielęgniarstwą w placówkach o profilu psychiatrycznym. Obecnie wykorzystywana skala Barthel stosowana do oceny sprawności ruchowej chorych podczas kwalifikacji

osób do opieki długoterminowej w żadnym stopniu nie odzwierciedla problemów mieszkańców Domów Pomocy Społecznej z zaburzeniami psychicznymi. Osoby takie mogą być sprawne ruchowo oraz pozornie samodzielne, jednakże wymagają opieki pielęgniarstwa ze względu na zaburzenia psychiczne. Opieka pielęgniarstwa nad tego typu osobami jest niezbędna biorąc pod uwagę, że często wymaga zastosowania środków przymusu bezpośredniego, które mogą być stosowane pod nieobecność lekarza tylko i wyłącznie przez pielęgniarkę. W tej sytuacji zasadnym pozostaje, aby projektowane przepisy ustawy regulowały kwestię zmiany sposobu szacowania zapotrzebowania na opiekę pielęgniarstwa nad mieszkańcami Domów Pomocy Społecznej cierpiących na schorzenia psychiatryczne.

Zmiana ustawy o pomocy społecznej powinna również obejmować zmianę sposobu dzielenia świadczeń w ramach różnych typów Domów Pomocy Społecznej wyodrębnionych na podstawie art. 56 i 56a przedmiotowej ustawy. Wskazać należy, iż problemy i schorzenia mieszkańców poszczególnych rodzajów Domów Pomocy Społecznej są zróżnicowane i wymagają odpowiedniego podejścia.

Dodatkowo projektowane postanowienia ustawy nie zawierają regulacji dotyczących sposobu finansowania kadry medycznej w Domach Pomocy Społecznej. W tym zakresie zasadnym pozostaje uregulowanie tej kwestii a także odpowiedź na pytanie czy profil Domu Pomocy Społecznej będzie miał wpływ na określenie wskaźnika zatrudnienia kadry medycznej w ramach opieki ambulatoryjnej.

Końcowo zauważyć należy, iż prace legislacyjne nad zmianą przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz przepisów ustawy o działalności leczniczej winny objąć także zmianę ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685). Zgodnie z treścią art. 5 przywołanej ustawy opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi jest wykonywana w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza psychiatrycznej opieki zdrowotnej - w formie pomocy doraźnej, ambulatoryjnej, dziennej, szpitalnej i środowiskowej oraz w domach pomocy społecznej. We wskazanym wyliczeniu podmiotów sprawujących opiekę zdrowotną nad osobami z zaburzeniami psychicznymi brak jest Domów Pomocy Społecznej w związku z czym w momencie, kiedy podmioty te uzyskają prawo wykonywania działalności leczniczej zasadnym pozostawać będzie, aby znalazły się one w katalogu podmiotów wymienionych w art. 5 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Konsekwencją wprowadzenia proponowanych zmian do projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o działalności leczniczej winno być również umieszczenie Domów Pomocy Społecznej w katalogu podmiotów wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne określonym w art. 9 ust. 1 ustawy o działalności leczniczej.

W związku z powyższym koniecznym pozostaje, aby w trakcie prac legislacyjnych nad projektem ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o działalności leczniczej uwzględnione zostały wyżej poruszone kwestie co niewątpliwie będzie miało pozytywny wpływ na przejrzystość oraz sprawne funkcjonowanie Domów Pomocy Społecznej, a także na status pielęgniarek zatrudnionych w tego typu placówkach.

Sekretarz
Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych
w Rzeszowie
mgr Dorota Liput

Przewodnicząca
Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych
w Rzeszowie
mgr Anita Drajek